

Školní vzdělávací program

Školní družina při ZŠ Havířov – Město ul. Žákovská 1/1006 okres Karviná

„Svět očima dětí“

Identifikační údaje

Údaje o škole:

- Název školy: Základní škola Havířov – Město Žakovská 1/1006 okres Karviná
- Adresa: Žakovská 1/1006, 736 01 Havířov - Město
- Ředitel: Mgr. Dan Stankuš
- Kontakty: telefon školy: 596 411 046
telefon ŠD: 604 916 306
fax: 596 411 046
e-mail: zs.zakovska@volny.cz
web: www.zakovska-havirov.cz
- IČO: 62 331 230
- IZO školy: 102 156 816
- RED-IZO: 600 136 418

Zřizovatel:

- Název: Statutární město Havířov, okres Karviná
- Adresa: Svornosti 2/86, Havířov – Město 736 01
- Kontakty: tel: 59 6803 111 – spojovatelka
web: www.havirov-city.cz

Platnost dokumentu od:

- datum platnosti: 1. 9. 2022
- podpis ředitele:
- razítko školy

Motivační název ŠVP:

- „Hrou a zábavou najdu 10 sluníček“

Jméno koordinátora ŠVP:

- Jana Karasová

Obsah:

- 1. Představení školní družiny**
- 2. Priority zájmového vzdělávání – hlavní pedagogický záměr**
- 3. Specifické cíle**
- 4. Formy vzdělávání**
- 5. Průřezová témata**
- 6. Délka a časový plán ŠVP**
- 7. Přijímání dětí**
- 8. Personální podmínky**
- 9. Ekonomické a materiální podmínky**
- 10. Tematické okruhy zájmového vzdělávání**
- 11. Očekávané výstupy zájmového vzdělávání**
- 12. Psychosomatické podmínky**
- 13. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami**
- 14. Bezpečnost práce a ochrana zdraví**

1. Představení školní družiny

Školní družina při ZŠ Havířov – Město, Žákovská 1/1006 je školské zařízení pro zájmové vzdělávání žáků 0. – 5. tříd jedné výše uvedené školy. Školní družina se nachází ve druhém patře středního traktu školy. Ke svým činnostem využívá družina vlastní prostory – učebny, hernu, šatny a sociální zařízení. K dispozici má i další vybavení školy, a to tělocvičnu, počítačovou učebnu, školní knihovnu a keramickou dílnu. Zájmové vzdělávání provádí kvalifikované vychovatelky, které se řídí pokyny ředitele školy a výše uvedenými správními předpisy.

Řízení školní družiny spadá do kompetence vedoucí vychovatelky.

Provoz družiny je zajištěn denně. Ráno od 6:00 h do 8:00 h, odpoledne od 11:40 h do 17:00 h. Družina organizuje zájmové vzdělávání pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce.

2. Priority zájmového vzdělávání – hlavní pedagogický záměr:

- Vytvářet prostor, čas a prostředky k rozvíjení osobnosti dítěte a jeho schopnosti učení formou hry, vycházející z přirozených potřeb a zájmů dítěte vybaveného sociálními a mravními hodnotami pro osobní život a pracovní činnost.
- Vytvářet podnětné a tvůrčí prostředí, respektovat a rozvíjet individualitu dítěte.
- Vést děti k utváření dovedností, schopností a postojů potřebných pro budoucí život.
- Osvojit si základy hodnot, na nichž je založena naše společnost.
- Vést děti k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám, učit je žít společně s ostatními lidmi.
- Rozvíjet povědomí o kultuře evropské i mimoevropské ve všech směrech prostřednictvím pochopení národní kultury.
- Vést děti k tomu, aby se projevovaly jako svébytné a zodpovědné osobnosti, uplatňovaly svá práva a splňovaly povinnosti.
- Podněcovat děti aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný.
- Rozvíjet u dětí schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- Motivovat děti pro celoživotní učení.
- Podporovat u dětí vytvářet potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem a přírodě.
- Rozvíjet estetické cítění a vnímání, nabízet výtvarné a pracovní činnosti, zapojovat do estetizace prostředí.
- Klást důraz na rozvíjení pohybové zdatnosti a dovednosti podle jejich individuálních potřeb.
- Zaměřit se na prevenci šikany, vandalismu a agresivity.
- Vést děti k uvědomění si vztahu mezi člověkem a životním prostředím.
- Spolupracovat s rodiči s co největší účastí rodičů na chodu školní družiny.
- Formovat komunikativní osobnost schopnou naslouchat názorům druhých a respektovat je, tolerovat odlišnosti a učit spolupráci, rasové snášenlivosti.
- Usilovat o pozitivní emoční ladění osobnosti, snížení úrovně agresivity.
- Dávat možnost zažívat úspěch ve tvůrčích činnostech.
- Vést děti k všestranné, otevřené, účinné komunikaci a zaměřit se na činnosti ve skupině.
- Vytvářet předpoklady pro relativně volnou spontánní činnost dětí se zřetelem na cíle stanovené RVP.
- Vést děti k využívání volného času hodnotným způsobem.
- Snažit se co nejvíce chválit a pozitivně hodnotit.

3. Specifické cíle a realizace v těchto oblastech:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- Poznat své nejbližší okolí, organizaci života v rodině, ve škole, ve společnosti a obci.
- Zvládnout vycházky do okolí, poznat služby v obci, využít místních a regionálních poznatků jako motivace k dalším činnostem.
- Posilovat vztah k místním tradicím.
- Začlenit prvky dopravní oblasti a klást důraz na jejich znalosti.
- Seznamovat s místem a prostředím, ve kterém žijeme a vytvářet k nim pozitivní vztah.

LIDÉ KOLEM NÁS

- Osvojit si zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi.
- Uvědomit si význam a podstatu tolerance, empatie, vzájemné úcty.
- Respektovat kulturní, etnické a jiné odlišnosti.
- Utvářet a rozvíjet základní dovednosti pro spolupráci.
- Osvojit si základní prvky mediální výchovy.
- Zajímat se o dění v okolí, všítat si negativních prvků v chování nebo v postoji k hodnotám.
- Vytvořit pravidla chování k druhému jedinci.

LIDÉ A ČAS

- Učit děti k úctě k času druhých, využívat svůj čas, vytvářet návyky na pravidelnou a účelnou přípravu na vyučování, a především na vyplňování volného času.
- Vytvářet základy pro využívání smysluplné volnočasové aktivity.
- Vyvolat zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu.
- Zvládat režim dne a jeho dodržování.
- Vnímat vývoj a pokrok.

ROZMANITOST PŘÍRODY

- Poznat rozmanitost přírody živé a neživé.
- Rozvíjet kladný vztah ke všem formám života.
- Objevovat a zkoumat přírodu, vnímat změny.
- Získat prvotní informace o životním prostředí.
- Hledat možnosti k přispění ochrany přírody.

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- Poznat především sami sebe, získat poučení o zdraví, nemocech, o zdravotní prevenci, o odpovědnosti za své zdraví.
- Uvědomit si, že zdraví je nejcennější hodnota v životě.
- Vytvořit u dětí potřebu pohybu a povědomí o zdravém životním stylu.
- Vytvářet povědomí o negativním působení omamných a škodlivých návykových látek na tělesný a duševní rozvoj jedince.

4. Formy vzdělávání

Školní družina realizuje zájmové vzdělávání zejména **pravidelnou** výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností, která je dána týdenní skladbou zaměstnání, **příležitostnými** akcemi celodružinovými (soutěže, besídky, karneval, kulturní představení, olympiády apod.) a nabídkou **spontánních** aktivit (ranní družina, klidové činnosti po obědě, vycházky).

- **Odpočinkové činnosti** – mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po příchodu ze školy a po obědě a dále dle potřeby v průběhu dne (klidové hry, poslechové a spontánní činnosti)
- **Rekreační činnosti** – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek, pohybové prvky. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.
- **Zájmové činnosti** – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují seberealizaci, rozvoj pohybových dovedností, jemné motoriky, poznatků. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu. Zapojení do zájmových činností je dobrovolné.
- **Příprava na vyučování** – získávání doplňujících poznatků při činnostech, ověřování znalostí v praxi, zábavné procvičování učiva, didaktické hry, rozvoj logického myšlení, se souhlasem rodičů i vypracování domácích úkolů.

5. Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

- Orientace na subjekt
- Každodenní využití v běžném životě
- Utvářet životní dovednosti (samostatnost, schopnost se rozhodovat, spolupracovat s druhými, poznávat lidi, odmítat manipulaci)
- Hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu

Výchova demokratického občana

- Vštěpovat hodnoty - tolerance, spravedlnost, odpovědnost
- Řešit problémy s respektem k druhým, se znalostí a dovedností uplatňovat zásady slušné komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Podporovat globální a mezinárodní porozumění
- Vychovat zodpovědné a tvořivé osobnosti schopné rozhodovat o svém budoucím životě
- Umožnit uplatnit dovednosti osvojené v jednotlivých činnostech
- Podporovat tradiční evropské hodnoty (osobní zodpovědnost, kritické myšlení, tvořivost)

Multikulturní výchova

- Poznávat rozmanitost různých kultur – tradice, hodnoty
- Uvědomovat si i svoji kulturu a tradice na základě poznání rozmanitostí
- Rozvíjet smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci
- Chápat a respektovat sociokulturní rozmanitosti
- Zabezpečit klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně (vzájemná tolerance, odstranit nepřátelství a předsudky vůči nepoznanému)

Environmentální výchova

- Pochopit komplexnost a složitost vztahu člověka a životního prostředí
- Poznat význam odpovědnosti za jednání společnosti a každého jedince
- Aktivní účast na ochraně a utváření životního prostředí

Mediální výchova

- Vybavit základní úrovní mediální gramotnosti
- Získat informace přes vzdělávání až po naplnění volného času

6. Délka a časový plán ŠVP

Vzdělávací program školní družiny je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu pro žáky I. stupně ZŠ (5. let). Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budou vychovatelky volit podle aktuálního složení žáků v oddělení jednotlivá témata a okruhy.

7. Přijímání dětí

Činnost družiny je určena žákům **0. - 5. třídy** základní školy. O přijetí rozhoduje ředitel školy. Zápis probíhá v měsíci srpnu a září. Rodiče jsou dostatečně informováni formou plakátů a na internetových stránkách školy. Pokud je místo ve školní družině během školního roku, může být dítě rovněž zapsáno i mimo dobu vyhlášeného zápisu. Odhlašování žáků ze školní družiny před koncem školního roku probíhá písemnou formou.

Všechny náležitosti potřebné k zápisu jsou zakotveny ve vnitřním řádu školní družiny.

8. Personální podmínky

Pedagogické pracovnice jsou nastaveny na počet dětí a normativ, který je určen krajem pro daný rok. Všechny mají předepsanou odbornou způsobilost.

Jejich pracovní doba je organizována tak, aby vždy a při všech činnostech byla zajištěna dětem optimální péče.

Vychovatelky mají zájem o odborný růst, soustavně se vzdělávají. Jsou si vědomy toho, že zájmové vzdělávání ve školní družině vyžaduje odborný, vysoce citlivý a maximálně pedagogický přístup.

9. Ekonomické a materiální podmínky

Hospodaření s finančními prostředky spadá do kompetence ředitele výše uvedené základní školy. Školní družina získává výběrem úplaty za zájmové vzdělávání finanční prostředky, které jsou co nejehospodárněji využity ku prospěchu dětí a celé školní družiny (nákup výtvarných potřeb a spotřebního materiálu, doplňování her, hraček a tělovýchovných potřeb). Oddělení jsou vybavena novými pracovními stoly a židlemi, skříňkami, počítači a koberci k relaxaci. Vychovatelky mají k dispozici v kanceláři počítač, notebook, tiskárny, laminátor, fotoaparát a radiopřijímače s CD.

10. Tematické okruhy zájmového vzdělávání ve školní družině

Sluníčko	Téma	Specifické cíle
1. Sluníčko - ZÁŘÍ	„JSME KAMARÁDI, MÁME SE RÁDI“	Adaptovat se na prostředí ŠD, seznámit se s režimem a vnitřním řádem ŠD. Rozvíjet základní společenské návyky a postoje. Navazovat přátelství mezi dětmi a vzájemnou komunikaci. Respektovat dohodnutá pravidla chování. Bezpečně se orientovat v okolí ŠD.
2. Sluníčko - ŘÍJEN	„BARVY PODZIMU“	Zkoumat přírodu, vnímat změny, porovnávat. Rozvíjet estetické cítění, vnímání a prožívání. Rozvíjet a užívat svou představivost k tvůrčím činnostem, využívat přírodniny. Chovat se v přírodě ohleduplně a bezpečně. Využívat informace a zkušenosti. Vést děti ke kladnému vztahu k přírodě.
3. Sluníčko - LISTOPAD	„UKAŽ, CO UMÍŠ“	Podněcovat a rozvíjet tvořivost, estetické vnímání a cítění, pohybové schopnosti. Podporovat sebevědomí, seberealizaci a sebedůvěru. Dodržovat pracovní postupy a pravidla her. Nebát se prosadit ve skupině, akceptovat rozdíly mezi jednotlivci.
4. Sluníčko - PROSINEC	„ČAS VÁNOC“	Seznámit se s lidovými tradicemi a zvyky. Posilovat citové vazby v rodině i mimo ni, vnímat potřeby a přání druhých. Chápat rozdílné sociální zázemí vrstevníků. Podílet se na sváteční atmosféře.
5. Sluníčko - LEDEN	„VE ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH“	Osvojovat si poznatky o svém těle, prevenci zdraví a základy První pomoci. Uvědomovat si význam pohybu a zdravé výživy. Rozlišovat, co je zdraví prospěšné a co ne. Rozvíjet pohybové aktivity a zdravou soutěživost, toleranci a ohleduplnost.
6. Sluníčko - ÚNOR	„POHÁDKOVÝ SVĚT“	Rozlišovat realitu od fantazie, dobré od zlého. Rozvíjet a kultivovat paměť, pozornost, trpělivost, představivost. Rozvíjet komunikativní dovednosti, empatii, estetické cítění. Rozvíjet logické uvažování, tvořivé myšlení a schopnost řešit problémy.
7. Sluníčko - BŘEZEN	„PŘÍRODA SE PROBOUZÍ“	Chápat změny v přírodě, koloběh života. Rozlišovat a porovnávat roční období. Podílet se na estetizaci a ochraně přírody. Projevovat zájem o zvyky a tradice. Vážít si života ve všech jeho formách. Rozvíjet estetické cítění a tvořivost.
8. Sluníčko - DUBEN	„LETEM SVĚTEM“	Utvářet si prvotní ucelený pohled na svět. Zajímat se o historii, vývoj a pokrok, změny na naší planetě. Poznávat rozmanitost prostředí a ekosystémů na Zemi. Podílet se na ochraně životního prostředí. Vytvářet základy pro práci s informacemi.
9. Sluníčko - KVĚTEN	„MOJE RODINA, MĚSTO, VLAST“	Poznávat funkci rodiny, vztahy mezi jejími členy. Respektovat potřeby a přání druhých. Chápat generační rozdíly. Utvářet smysl pro spravedlnost, toleranci, odpovědnost. Projevovat zájem o historii, krásu a kulturu města i České republiky.
10. Sluníčko - ČERVEN	„TĚŠÍME SE NA PRÁZDNINY“	Poznávat rozmanitost různých kultur. Rozvíjet vnímavost, empatii, prožívání radosti a význam slov-solidarita, rasismus, diskriminace. Chápat rozdílné sociální zázemí vrstevníků.

11. Očekávané výstupy zájmového vzdělávání

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	DÍLČÍ CÍLE	KOMPETENCE	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	ČINNOSTI
Vytváří si praktické životní dovednosti, vztah k sobě, k druhým i okolí Zvládá své chování i komunikaci s ostatními Je samostatný a zodpovědný	MÍSTO KDE ŽIJEME Poznat své nejbližší okolí, organizaci života v rodině, v družině, ve společnosti a v obci Zvládnout vycházky do okolí Využít získané poznatky k vzdělávacím činnostem Posilovat vztah k místním tradicím	KU, KSP, KO, KP, KK, KKŘP	OSV, VDO, MVEGS, MKV, EV	Vycházky tematické Dopravní aktivity Výtvarné dílo - dopravní značky Poslechové činnosti Rolové hry Tematické hry - řízené, spontánní, didaktické Soutěže, projekty, pohybové aktivity
Rozlišuje vztahy mezi lidmi Projevuje toleranci k odlišnostem Dodržuje pravidla chování Vnímá problémové situace Spolupracuje ve skupině	LIDÉ KOLEM NÁS Všestranně komunikovat Uvědomit si význam a podstatu tolerance, empatie, vzájemné úcty Respektovat ostatní Vytvořit pravidla chování k druhému jedinci	KU, KSP, KO, KP, KK, KKŘP	OSV, VDO, MVEGS, MKV	Spolupráce v týmu Spontánní hry, pozorování Pohybové činnosti Dramatizace - slovní projev Vycházky, základy společenského chování Výtvarné a pracovní činnosti Modelové situace
Spoluvytváří a řídí se pravidly oddělení, režimem dne Plánuje a řídí svůj volný čas smysluplně Orientuje se v čase Posoudí vliv času na vývoj lidstva	LIDÉ A ČAS Učit děti k úctě k času druhých Vytvářet návyky na účelné vyplňování volného času Vyvolat u dětí zájem o minulost, kulturní bohatství	KU, KO, KP, KK, KKŘP	OSV, MVEGS	Dramatizace – divadlo Organizace volného času Denní režim – relaxace Malba Tradice – vycházky Pracovní činnosti Zimní sporty
Pozoruje a porovnává změny v přírodě Rozvíjí své poznatky a dovednosti Chápe vliv lidí na přírodu a důležitost její ochrany	ROZMANITOST PŘÍRODY Učit se pozorovat, porovnávat Utvářet si celkový obraz světa Rozšiřovat slovní zásobu Rozvíjet fantazii a tvořivost Utvářet kladný vztah k přírodě	KU, KO, KP, KK	OSV, MVEGS, EV	Vycházky, tvůrčí činnost Projektové činnosti Kresba, ekohry Vědomostní soutěže Spontánní hry Komunikace Dramatizace
Dodržuje pravidla chování Uplatňuje základní hygienická a režimová pravidla Dodržuje pravidla bezpečnosti chování Řídí se pravidly BESIPU	ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Dbát na dodržování režimu, pravidel ŠD a hygienických návyků Poznat sám sebe, své tělo Dodržovat bezpečnost Dbát na prevenci zdraví	KU, KO, KP, KK, KKŘP	OSV, EV	Získání poznatků o sobě, svém zdraví, návycích – projekty Denní režim, pravidla, hygiena - modelové situace Soutěže - prevence zdraví Vycházky, pohybové aktivity

12. Psychosomatické podmínky

Životospráva

- stravování je zajištěno ve školní jídelně
- nenutíme děti do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému způsobu stravování
- dodržujeme pitný režim

Psychohygienu

- zajišťujeme dětem pravidelný denní režim, který je natolik flexibilní, že umožňuje přizpůsobit organizaci momentální situaci a zájmu dětí. Při vhodném počasí lze aktivity provádět venku
- dětem je dán dostatečný prostor k pohybu venku, v rámci možností a zachování bezpečnosti i v budově
- vychovatelky respektují individuální potřeby dětí, vhodně na ně reagují a v rámci možností se je snaží uspokojovat
- děti jsou zatěžovány přiměřeně věku, mají možnost si kdykoliv odpočinout

Psychosociální podmínky

- každé dítě má stejná práva
- je respektována osobní svoboda a volnost dětí, i když je podřízena stanovenému řádu chování, norem a pravidel
- při všech činnostech počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte, snažíme se o nenásilnou komunikaci, která je příjemná, navozuje vzájemný pocit důvěry a spolupráce
- podporujeme důvěru dítěte v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení
- rozvíjíme v dětech citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu ve vztahu k ostatním
- vytváříme dětem takové prostředí, aby se cítily spokojené, bezpečné, jisté

13. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami monitorujeme, spolupracujeme se zákonnými zástupci, třídními učiteli a speciálním pedagogem. Integrace probíhá formou individuální – začlenění žáka do běžných oddělení. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost.

a) Naši školu navštěvují žáci se **zdravotním znevýhodněním, žáci se sociálním znevýhodněním a žáci se zdravotním postižením vadou řeči, vývojovými poruchami učení a chování**. Tito žáci jsou individuálně integrováni v běžných odděleních a zájmové vzdělávání je přizpůsobeno jejich možnostem a schopnostem.

b) Pro rozvoj **mimořádně nadaných a talentovaných** jedinců bude nabízet ŠD další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů. Vychovatelky nabízejí těmto žákům náročnější samostatné úkoly, pověřují je vedením skupin, umožňují rozvíjet jejich talent v zájmových útvarech školní družiny.

14. Bezpečnost práce a ochrana zdraví

- Žáci se chovají při pobytu ve školní družině i mimo ni tak, aby neohrozili zdraví své ani jiných osob. Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu v družině, žáci ihned hlásí vychovatelce. Vychovatelky školní družiny provedou prokazatelné poučení žáků v první den školního roku a dodatečné poučení žáků, kteří první den chyběli. O poučení žáků provede vychovatelka záznam do třídní knihy.
- Všichni zaměstnanci školy jsou při vzdělávání a během souvisejícího provozu školy povinni přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů, poskytovat žákům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.
- Pro činnost ŠD platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu, pokud ŠD pro svoji činnost využívá odborné učebny (např. tělocvičnu, kuchyňku...), řídí se příslušnými řády těchto učeben.
- Pedagogičtí zaměstnanci dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožární předpisy, pokud zjistí závady a nedostatky, ohrožující zdraví a bezpečnost osob, nebo jiné závady technického rázu, je jejich povinností informovat o těchto skutečnostech nadřízeného. Při úrazu poskytnou pedagogičtí pracovníci žákovi nebo jiné osobě první pomoc a zajistí ošetření lékařem. Úraz ihned hlásí vedení školy a provedou záznam do knihy úrazů, případně vyplní předepsané formuláře.
- Z důvodu ochrany zdraví dbají žáci hygienických zásad zejména před jídlem a po použití toalety. Žáci mají přísný zákaz manipulace s elektrickými spotřebiči a vypínači, zákaz otevírání a vyklánění se z oken.